

NYA

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:ris 5 & 6. K. F. THEDENIUS. Maj—Juni.
1855.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: Spridda växtgeografiska uppgifter rörande Skandinaviska Floran. — O. T. SANDAHL: Om *Aegilops triticoïdes* och dess förvandling till hvete. — LITT.-ÖFVERS.: J. E. ZETTERSTEDT: Dispositio muscorum frondosorum in monte Kinnekulle nascentium. — SKAND. FLORANS NOVITIER: *Lepigonum fasciculare* Lönnr. — *Tortula paludosa* Hook. & Grev. — STRÖDDA UNDERR.: Anmälan. — Såning af Mjöldrygor. — Ytterligare om *Aegilops*. — Schmaltz's Svampfigurer. — *Ilex aquifolium* såsom Thebuske. — Förstenad urskog. — Gummitråd med La Peyrouses namn uti. — Flora Danica. — Sympathie och Antipathie hos växter. — Trädstammars förvaring emot insekter. — Otda.

Original-Afhandlingar.

1. Spridda växtgeografiska uppgifter rörande Skandinaviska Floran.

Under det år, som förflutit sedan sjette upplagan af Hartmans Flora utkom i bokhandeln, hafva många nya växtställen blifvit påfunna för en del sällsyntare växter. Dessa mera anmärkningsvärda växtställen, äfvensom några förut bekantblifna, men som saknas uti nämnda Flora, hafva redan till en del blifvit meddelade uti denna tidskrift, upptagna uti derstädes förekommande växtgeografiska afhandlingar; men många spridda fynd hafva icke ännu erhållit offentlighet. Genom att på ett ställe samla hvad några uti Upsala och Stockholm boende yngre botanister haft att meddela, har följande förteckning uppkommit. Fägnesamt vore, om äfven andra ville sätta Utg. i tillfälle, att af flera, för sig sjelfva måhända till publicerande nog fåtaliga, uppgifter, sammansätta en större ifrån olika trakter inom Skandinavien hopsamlad.

De Herrar, som i synnerhet lemnat bidrag till närvarande lilla samling, äro: Fr. Björnström, A. Drake, E. P. Fries, Th. Fries, C. O. Hamnström, N. C. Kindberg,

S. O. Lindberg och *J. E. Planander*, hvilkas namn här nedom, för rummets besparande, utmärkas genom initialbokstäfver.

- Anthemis tinctoria* L. var. *radiata* Upsala, Slottsbacken, flera år på samma lokal, men sparsamt. *Th. F.*
- Artemisia campestris* L. var. *sericea* Upsala, Slottsbacken. *Th. F.*
- Cineraria palustris* L. Kalmare län, Röja sjö i Gamleby socken. Hela växten omkring 2 alnar hög, med armtjock, pipig stjelk. Strålblommorna helbräddade, ej fyratandade. *J. E. P.*
- Senecio Jacobæa* L. Upland, Östra Ryds och Täby socknar flerestädes, t. ex. Rydboholm, Uteke, Sundby, Ensta. *K. F. T.*
- Filago minima* Fr. mellersta Småland flerestädes, t. ex. Wexiö. *Th. F.*
- Echinops sphærocephalus* L. Östergötland, Schedevi socken flerestädes, såsom utom »Hallonberget» äfven vid Häfla och Buda. *A. D.*
- Cirsium acaule* All. Nerike, Hökerkulla äng samt Sågartäppan vid Latorp. *C. O. H.*; Södermanl. Vestra Wingåker, nära Morganå. *A. D.*
- Lappa major* Gärtn. är af framl. stud. *Barvander* tagen vid Brohammar i Nerike.
- Hieracium succicum* Fr. Södermanl. Vestra Wingåkers socken. *A. D.* Den uti Nerikes Flora upptagna *H. succ.* är enl. Hr Prof. Fries icke den rätta, utan en form af *H. Auricula*, som närmar sig den förra. *C. O. H.*
- H. cymosum* Fr. (*H. Nestleri* enl. *Hn*) Östergötland, Schedevi socken, Sillsjö. *A. D.* Loka brunn. *C. O. H.*
- H. pallidum* Biv. är oriktigt i Hartmans Skand. Flora uppgifven för Upsala. *Th. F.*
- H. gothicum* Fr. Sunne socken, n. Borgby i Vermlands Fryksdal; Hardemo och Wiby i Nerike, samt Loka. *C. O. H.*
- H. crocatum* Fr. Dalarne, Osmundsberget. *S. O. L.*
- Sherardia arvensis* L. Södermanland, Vestra Wingåker vid Wannala. *A. D.*

- Asperula tinctoria* L. Nerike, Snaflunda Prestgård. *C. O. H.*
- Symphytum officinale* L. Dalarne, Grycksbo Bruk. *S. O. L.*
- Thymus Chamædrys* Fr. Södermanland, Säfstaholm och Åkerö. *A. D.*
- Stachys arvensis* L. Upsala, Thunaberg (förvildad i gamla botaniska trädgården). *Th. F.*
- Galeopsis pubescens* Bess. Upsala, i en ung tallskog på vägen till Eklundshof. Förekommer sällan på åkrar, utan vanligen i bergsskrefvor, bland buskar, o. s. v. Dess bästa karakter är pipens stora längd i förhållande till fodret. Af hårligheten kan man icke hemta något säkert kännetecken. *Th. F.*
- Ajuga reptans* L. Westervik, Grantorpet. *J. E. P.*
- Erythræa Centaurium* Pers. Södermanl. Åkerö, funnen af *Carl Drake*.
- Solanum Dillenii* Reich. togs flera år af Prof. *Arrhenius* vid Därhuset nära Upsala, men är på sednare åren förgäfvets eftersökt.
- Datura Stramonium* L. Stockholm, flerstädes i grannskapet af trädgårdar. *K. F. T.*
- Veronica opaca* Fr. Nerike, Kärr. *J. E. Zetterstedt.*
- Bartsia alpina* L. Östergötl. Mjölby socken mellan Gåfarp och Roxtorp samt vid Marstadsjön i Bjelbo socken. *C. O. H.*
- Sceptrum Carolinum* Rudb. Nerike, Fiskmanstorps äng i Sköllersta; Bottenängen vid Wreta i Hardemo; Skoftesta i Kräklinge, äfvensom mellan Christinelund och Sund vid Nora (ej såsom i Walls Westmanlandsflora oriktigt kommit att inflyta: »mellan Christinelund och Nora stad»). *C. O. H.*
- Chærophyllum bulbosum* L. Södermanland, Säfstaholm förvildad. *A. D.*
- C. temulum* L. är icke på många år igenfunnen vid »Upsala i Tegelhagen» och således troligen der tillfällig. *Th. F.*
- Sium angustifolium* L. Östergötland, Wallerstad socken i Skenaån, ymnig. *P. C. Lundmark.*
- Ranunculus arvensis* L. Stockholm, Lofön.
- Batrachium peltatum* Fr. Dalarne, Leksands socken i flera sjöar. *S. O. L.*

- Anemone Hepatica* β *glabrata*: Upsala, Kungsparken. *Th. F.*
- A. Hepatica* var. *5-9-loba*: Upland, Rasbo socken i skogen mellan Ströja och Björkkulla. *Th. F.*
- Aquilegia vulgaris* L. Nerike och Westmanland, flerstädes. *C. O. H.*
- Papaver Argemone* L. Nerike, Skärsäter i Askers socken. *C. O. H.*
- Brassica Napus* L. Örebro. *C. O. H. & A. D.*
- Cardamine parviflora* L. Nerike, Myrö vid Hjelmaren; Norrbyås vid Qvismaren; Dansås i Lillkyrka. *C. O. H.*
- Södermanland, Gladö qvarn i Huddinge socken. *E. Ährling.*
- Arabis arenosa* Scop. var. *borealis* Fr. Örebro, på torstak, samt på de s. k. brända tomterna i norra delen af staden. Dessutom på många andra ställen i Nerike, såsom i Ekers by, Kåfö, Dylta, Axberg på tak i byn samt vid prestgården, Glanshammars kyrkogårdsmur, Philipshyttan, Ramshyttan på gamla slagghögar i Kihls socken, vid Nora stad, samt vid Kerfvingeborn och Finnhyttan i Westmanland. *C. O. H.*
- Barbarea præcox* Fr. ymnig omkring Carlstad. *N. C. K.*
- Cakile maritima* Scop. Södermanland, Utön.
- Thlaspi alpestre* L. Upland, Knifsta socken, vid Barrsjön samt på »Rödmossen». *E. P. F.*
- Draba nemorosa* L. Södermanland, Vestra Wingåker vid Wannala. *A. D.* Örebro, på en sandbacke straxt norr om staden. *C. O. H.*
- Malva moschata* L. Nerike, Kräklinge socken, Falkenä park. *C. O. H.* Östergötl., Reijmyra glasbruk. *A. D.* Upland, Sahlsta slott. *Th. F.*
- Geranium molle* L. Wermdön, nära Bo Kapell. *K. F. T.*
- Erodium moscatum* Ait. Westergötland, Ribbingshus. *K:gl.* Sekret. *W. Arfwidsson.*
- Silene noctiflora* L. Upsala, flerstädes i åkrarne. *Th. F.*
- S. nutans* L. flor. roseo-striatis: Upland, Rasbo socken vid Själ sjön. *Th. F.*
- Saponaria officinalis* L. Nerike, Kräklinge prestgård och kyrkogård; Hardemo kyrkogård; vid Lerbäcksvägen nära Kärr. Östergötl. vid Motala ström. *C. O. H.*

- Cerastium arvense* L. Upland, Ledinge. *E. P. F.*
- Ribes nigrum* L. Nerike, Östra Mark, vid en bäck i skogen. *C. O. H.*
- R. rubrum* β *pubescens* Upsala, Läby träsk. *E. P. F.*
- Saxifraga adscendens* L. Nerike, på kalkberg i Lillkyrka socken. *C. O. H.* Skyllersta socken. *A. F. Löfqvist.* Vid Örebro är den utgången, enl. *C. O. H.* och *A. D.*
- Oenothera biennis* L. Upland, Sjöö slott. Småland, Femsjö. *Th. F.*
- Sorbus hybrida* L. Stockholm, Lidingön, nära Mølna udde. *F. B.*
- Rosa Acharii* Billb. Södermanland, Ornön och Dalarö. *K. F. T.*
- R. villosa* L. Örebro. *C. A. Sädbom.*
- Rubus Wahlbergii* Arrh. Stockholm, Djurgården. *K. F. T.*
- R. arcticus* L. Upland, Järlåsa socken. *Th. F.*
- Geum intermedium* Ehrh. Örebro, nära Manilla. *A. D.*
- Prunus avium* L. Stockholm, Haga- och Bellevue park. *K. F. T.*
- Lathyrus heterophyllus* L. Nerike, Snaflunda socken, flerstädes. *C. O. H.*
- L. tuberosus* L. Upland, Sjöö slott, ymnig. *Th. F.*
- Monotropa Hypopitys* L. var. *glabra*: Gottland, Thorsborg. *A. D.*
- Euphorbia Esula* L. Dalarne, Furudal. *E. F.* Nerike, Garpbyttan och Latorp i Tysslinge, samt Winteråsa Sanna. *C. O. H.*
- E. Cyparissias* L. på kyrkogårdar i mellersta Småland, t. ex. Wexiö, Bergsunda, Jönköping. *Th. F.*
- Rumex maritimus* L. Nerike, Lillkyrka Socken, vid Hjelmaren. *C. O. H.*
- R. Hippolapathum* Fr. Dalarne, Grycksbo bruk. *S. O. L.*
- Aristolochia Clematitis* L. Nerike, Kräklinge prestgård. *C. O. H.*
- Blitum capitatum* L. Dalarne, Grycksbo bruk. *S. O. L.*
- Fagus sylvatica* L. Nerike, Lekeberga, trol. planterad. *C. O. H.*
- Salix viridis* Fr. Wermland, flerstädes, och ganska ymnig

i vestra delen, t. ex. i Gilberga nära Malsjö gäst-
giltvaregård: *N. C. K.*

Salix cinerea L. staminibus monadelphis: Upsala, Lilje-
konvaljeholmen. *Th. F.*

S. holosericea W. Örebro, Carlslund, vid en dam. *C. O. H.*

Betula verrucosa Ehrh. var. *arbuscula* Fr. Frötuna på
näset vid Upsala, flera stora träd, lika höga, som
de största hängbjörkar. Namnet är således olämp-
ligt. *Th. F.* Östergötland, Schedevi socken, nära
Tisenhult. *A. D.*

B. nana L. Nerike flerestädes, t. ex. Myrö, Garphyttan,
Skagershult. *C. O. H.*

Juniperus communis L. var. *nana*. Denna varietet, som
hittills ansetts uteslutande tillhöra tjellen eller
åtminstone Sveriges nordligare provinser, synes
kunna framkallas öfver hela Sverige, hvarhelst en
för vindarne utsatt lokal erbjuder sig. Jag har
förut träffat den på nakna holmar i Haparandas
och Stockholms skärgårdar och fann den sistledne
sommars äfven på de höga, kala åsarne af berget
Kullen i Skåne. Dessutom förekomma, förutom
på nämnda ställen, äfven på backarna kring Up-
sala talrika öfvergångsformer, af hvilka i synnerhet
de på Galgbacken mycket närma sig till variete-
tens mest utbildade former. Att denna form icke
förtjenar arträttighet, såsom några velat, bevisas
bäst af dessa mellanformer. *F. B.*

Equisetum palustre L. var. *arenarium*: Dalarne, på Siljans
strand vid Leksands by. *S. O. L.*

Chara hispida Sm. Upland, Rasbo socken, sjön Bokaren.
Th. F.

C. muricata Wallm. Gottland, i en vik vid Snäckgärdet
nära Wisby. *F. B.*

Nitella Stenhammariana Wallm. på flera ställen i Stock-
holms skärgård. *Fr. B. & K. F. T.*

N. flexilis Al. Br. Dalelven, vid Leksands by. *S. O. L.*

N. mucronata Kutz. »Roslagens sjöar, *K. J. Lindroth*, enl.
Wallm.», bör vara: »Roslagen, sjön Hederviken,
K. J. Lönnroth.» *Th. F.* Upland, Österby bruks
sjöar. *K. F. T.*

- Nitella gracilis* Ag. i Wenern nedanför Marieberg nära Carlstad. N. C. K.
- Ophrys myodes* L. Upland, Eggebyholm. E. F. Rosersberg. C. G. Göthe. Nerike, Malgräfve byäng i Askers socken och vid Tarsta Borg i Sköllersta. C. O. H.
- Malaxis monophyllos* Sv. Nerike, Håkansboda i Lindes socken. G. Elzvik, enl. ex. af studeranden Emil Welin.
- M. paludosa* Sv. Norrige, Konglebæk. Anders Tjeder.
- Juncus squarrosus* L. Nerike, Porla brunn. J. E. Zetterstedt och C. O. H.
- Potamogeton decipiens* Nolt. Stockholm, Norrström mellan Strömsborg och Norrbro. Då frukterna på denna växt aldrig mogna, och axen det oaktadt falla af förr än de af kolden förstöras, så synes sannolikt, att det är en hybriditet af tvenne arter. Föräldrarne äro troligen *P. lucens* och *P. prælongus*. K. F. T.
- Zannichellia major* Bönn. Gottland, Capellshamnsviken. P. T. Cleve.
- Z. polycarpa* Nolte. Upsala, »Landshöfdingens dam.» E. F.
- Sparganium simplex* Huds. var. *boreale* Læst. Dalarne, Grycksbo bruk, Bengtsarftet. S. O. L.
- S. minimum* Fr. Dalarne, Boda kapell. S. O. L.
- Carex paludosa* Good. var. *spadicea*: Östergötland, Schedevi socken, Sillsjö. A. D.
- C. sylvatica* Huds. Nerike, Tysslinge socken, i Hökerkulla och Finntorps ängar. C. O. H.
- C. globularis* L. finnes på flera ställen inom Nerike, t. ex. vid Lennäs prestgård, Ekerskogen, samt mellan Ekersmon och Hörnebo. Vid Porla ymnigt. C. O. H.
- C. turfosa* Fr. Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L.
- C. microstachya* Ehrh. Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L. Örebro vid Mark. A. D. Dessutom på flera ställen inom Nerike t. ex. vid Finnbäcken på Hardemo och Wiby allmänningar; Porla åt Risbålet till; mellan Långetorp och Snafunda kyrka. C. O. H.
- C. tenella* Fr. Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L.
- Glyceria spectabilis* M. K. Dalarne, Grycksbo. S. O. L.

- Avena brevis* Roth bör utgå utur Svenska floran, såsom ej funnen sedan 1813; likaledes *Galium tricorne* With. Th. F.
- Hierochloa borealis* R. S. Halmstad (jemfr. Fr. Elor. Hall). Th. F.
- Polypodium Dryopteris Robertianum*: mellan Ekhumparne och Carlstorps backe vid Skeninge, äfvensom vid Motala på flera ställen. C. O. H.
- Botrychium rutaceum* Sv. Westmanland, Sala, Wallsjöskogen (jemför Wall, Westmanlands Flora). Th. F. Kyrkberget vid Lindesberg. C. O. H.
- Lycopodium Sabinæfolium* Willd. på sandheden Sörmon $\frac{3}{4}$ mil från Carlstad. N. C. K.
- Hypnum Mühlenbeckii* Br. & Sch. Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L.
- H. Stokesii* Turn. Stockholm, Nacka. K. F. T. Skarpneck. S. O. L.
- H. sarmentosum* Wg. Dalarne. G. W. Sundén (F. B.).
- H. purum* L. Dalarne, Leksands by. S. O. L.
- H. alopecurum* L. Stockholm, Skarpneck. S. O. L.
- H. stramineum* Dicks. var. *obscurum*: Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L.
- H. molle* Dicks. Dalarne, Grycksbo bruk. S. O. L.
- H. arcticum* Somf. Herjedalen, på stenar i Ljusneelfven nedom Funnedsberget, K. F. T.
- H. dimorphum* Brid. Stockholm, Skarpneck. S. O. L.
- H. piliferum* Schreb. Dalarne, Leksands by. S. O. L.
- H. rivulare* Bruch. Stockholm, Haga park. K. F. T. Sandsjön och Wäntholmen. S. O. L. Dalarne, Thorsång, Storsund. G. W. Sundén (S. O. L.)
- H. Starkii* Brid. Stockholm, flerstädes. S. O. L. Dalarne, Thorsång, Storsund. G. W. Sundén. (S. O. L.)
- H. reflexum* Stark. Stockholm, flerstädes. S. O. L.
- H. fimbriatum* Hn. Dalarne, Osmundsberget. S. O. L.
- H. loreum* L. Södermanland, på en hafsklippa utanför Dalarön. K. F. T. Stockholm, Skrubba, Sandsjötrakten och flerstädes på Sicklaön. Fr. B.
- H. Sommerfeltii* Myr. Stockholm, Sundsta. Fr. B. Skrubba. S. O. L. Dalarne, Grycksbo. S. O. L.

- Hypnum molluscum* H. Dalarne, Thorsång, Storsund. *G. W. Sundén.* (S. O. L.)
- H. pratense* Koch. Stockholm, Stora Essingen. S. O. L.
- H. curvifolium* Hedw. Dalarne, flerstädes, ss. Grycksbo, Leksands by. S. O. L. Allmän kring Upsala. *F. B.*; samt kring Stockholm. S. O. L.
- H. protuberans* Brid. Dalarne, Grycksbo bruk och Osmundsberget; Upsala, Gottsunda; Stockholm, Stora Essingen och Skrubba. S. O. L.
- H. fastigiatum* Brid. Dalarne, Osmundsberget, särdeles vacker. S. O. L.
- L. rufescens* Schwægr. Herjedalen, Midtåkläpparne. *K. F. T.*
- L. subtilis* H. Upland, Rosersberg. S. O. L.
- L. tenella* Schimp. Dalarne, Osmundsberget. S. O. L.
- Mnium subglobosum* Br. & Sch. Stockholm, Sandsjön. S. O. L.
- M. Hymenophyllum* Br. & Sch. Herjedalen, Stora Midtåkläppen. *K. F. T.*
- M. undulatum* H. ymnigt frukt bärande vid Sandsjön, $\frac{3}{4}$ mil sydost från Stockholm. S. O. L.
- M. serratum* Brid. Dalarne, Skatugnsbyn. S. O. L.
- M. spinosum* Schwægr. Herjedalen, Funnesdalsberget. *K. F. T.*
- Bryum pallescens* Sw. Dalarne, Thorsång, Storsjön. *G. W. Sundén.* (S. O. L.)
- B. erythrocarpon* Schw. Dalarne, Grycksbo bruk; Upland, Runsa. S. O. L. Södermanland, Skäcklinge i Botkyrka. *G. L. Sjögren.*
- B. alpinum* L. Herjedalen, Funnesdalsberget. *K. F. T.*
- B. uliginosum* Br. & Sch. Stockholm, Källtorp. S. O. L.
- B. cernuum* Br. & Sch. Wermland, Carlstad. *N. C. K.*
- B. cyclophyllum* Schwægr. Dalarne, Grycksbo bruk, på stranden af sjön Grycken. S. O. L.
- B. argenteum* L. var. *lanatum*: Stockholm, flerstädes. S. O. L.
- Meesia longiseta* Hedw. Herjedalen, Funnesdalen. *K. F. T.* Westmanland, Finnhyttan nära Loka. *C. O. H.*
- Splachnum luteum* L. Dalarne, Grycksbo. S. O. L.
- S. rubrum* L. Södermanland, Marieberg i Grödinge. *G. L. Sjögren.*
- Tayloria serrata* Br. & Sch. var. *tenuis*: Dalarne, Grycksbo. S. O. L.

- Catharinea hercynica* Ehrh. Dalarne, Leksands by. *S. O. L.*
- Buxbaumia indusiata* Brid. Södermanland, Marieberg i Grödinge socken. *G. L. Sjögren.* Westmanland, Loka brunn. *C. O. H.*
- Orthotrichum gymnostomum* Br. & Sch. Upland, Rosersbergs park och vid Gåsberget i Järfälla socken. *S. O. L.*
- O. curvifolium* Wg. Wermland, Carlstad m. fl. ställen. *N. C. K.*
- Encalypta procera* Br. & Sch. Herjedalen, Ljungdalsberget. *K. F. T.*
- Grimmia maritima* Turn. Af denna art förekommer i Stockholms inre skärgård en form, som närmar sig till *G. apocarpa* Hedw., genom att ega hela mynningtänder och nästan bägerlikt fröhus. *F. B.*
- G. incurva* Schw. Upland, Rosersberg. *S. O. L.*
- G. elatior* Br. & Sch. Stockholm, Ryssviken. *S. O. L.*
- G. montana* Br. & Sch. Stockholm, Ryssviken, Albanobergen. *S. O. L.* Lidingön på berg mellan Mölna och Brevik. *K. F. T.*
- Racomitrium lanuginosum* Brid. var. *subimberbe*: Stockholm, Ryssviken. *S. O. L.*
- R. sudeticum* Br. & Sch. Stockholm, Beck bruket. *S. O. L.*
- Tortula muralis* Hedw. Upland, Löfsta prestgård. *G. A. Lindberg.*
- T. unguiculata* Roth. Dalarne, Grycksbo bruk. *S. O. L.*
- T. revoluta* Schrad. Stockholm, Tranholmen. *S. O. L.*
- Trichostomum tortile* Schrad. Stockholm, Nacka. *S. O. L.* Wermland, Carlstad. *N. C. K.*
- T. rigidulum* Sm. Dalarne, Thorsång, Storsund. *G. W. Sundén. (S. O. L.)*
- Ceratodon cylindricus* Hüb. Södermanland, Skäcklinge i Botkyrka socken. *G. L. Sjögren.* Westmanland, Hallsta gästgivaregård; Dalarne, Grycksbo bruk. *S. O. L.*
- Dicranum robustum* Blytt. Dalarne, Thorsång, Storsund. *G. W. Sundén.* Grycksbo bruk, ymnigt. *S. O. L.*
- D. palustre* Brid. Stockholm, flerstädes och Upsala, Gottsunda. *S. O. L.*
- D. flagellare* H. Dalarne, Storsund i Thorsång. *G. W. Sundén. (S. O. L.)*

- D. falcatum* Hedw. Stockholm, Rålambshof. S. O. L.
D. gracilescens W. M. Stockholm, Ryssviken. S. O. L.
D. virens Hedw. Stockholm, Nyckelviken. F. B. Skäck-
 linge källa i Botkyrka socken. G. L. Sjögren.
D. squarrosum Schrad. Dalarne, Leksand, äfven med frukt,
 ehuru sparsamt. S. O. L.
Octodicerus Julianum Brid. Stockholm, Nacka bro. S. O. L.
Weissia acuta Hedw. Dalarne, Grycksbo, nära Gopasjön.
 S. O. L.
W. fugax Hedw. var. *gymnostoma*: Stockholm, Wermdön.
 F. B.
W. denticulata Schwægr. Wermland, Tollerud nära Carl-
 stad. N. C. K.
Anoetangium compactum Schwægr. Herjedalen, Ljungdals-
 berget. K. F. T.
Schistostega osmundacea W. M. Dalarne, i en sandig dal
 norr om Leksands by. S. O. L.
Phascum alternifolium Dicks. Stockholm, Rålambshof. S. O. L.
P. nitidum Hedw. Upland, Runsa. S. O. L.
Sphagnum compactum Brid. Dalarne, Grycksbo; Stockholm,
 flerestädes. S. O. L.
S. molluscum Bruch. Westmanland, Loka brunn. C. O. H.
S. subsecundum N. v. E. Dalarne, Grycksbo; Stockholm,
 Öfver-Järfva och Nyckelviken. S. O. L.
S. contortum Brid. Dalarne, Grycksbo; Stockholm, Sand-
 sjön. S. O. L. Nyckelviken. F. B.
S. laxifolium *) C. Müll. Gefle. O. L. Sillén. Stockholm,
 Ryssviken. S. O. L.
Andreaea Blyttii *) Schimp. Finnmarken, Renöe. Blytt.
A. crassinervia *) Bruch. Christiania. Blytt.
A. Thedenii *) Schimp. Dovre, Snöhättan. W. P. Schimper.
A. Hartmani Thed. Dovre, Snöhättan. W. P. Schimper.
A. alpina Sm. Finnmarken, Alstenöe och Renöe. Blytt.
Gymnomitrium concinnatum Corda Stockholm, Nyckelviken.
 F. B.
Sarcoscyphus Funckii N. v. E. Dalarne, på gångstigen mel-
 lan Fahlun och Grycksbo. S. O. L.
Alicularia scalaris Corda Dalarne, Grycksbo. S. O. L.

*) Dessa nya växters beskrifning skall upptagas under rubriken:
Skandinaviska Florans Novitier.

- A. scalaris* C. var. *repanda*: Dalarne, Leksands by; Stockholm, Källtorp. *S. O. L.*
- Scapania rosacea* Corda Dalarne, Grycksbo; Stockholm, Källtorp. *S. O. L.*
- S. compacta* Lindenb. var. *patens*: Stockholm, vid vägen till Lilla Sickla. *F. B.*
- Jungermannia obtusifolia* Hook. Dalarne, Leksands by. *S. O. L.*
- J. Dicksoni* Hook. Bohus län, Skaftö. *Chr. Lovén.*
- J. crenulata* Sm. var. *gracillima*: Dalarne, Grycksbo. *S. O. L.*
- J. plicata* Hn. Dalarne, Grycksbo; Stockholm, Löts-kärret. *S. O. L.* Nyckelviken, bland *Dicranum virens*. *F. B.*
- J. bicrenata* Lindenb. Stockholm, utom Skans tull vid vägen till Lilla Sickla. *F. B.*
- J. setiformis* Ehrh. Stockholm, flerstädes, t. ex. på bergen öster om Danviken. *K. F. T.*
- Lophocola minor* N. v. E. Stockholm, Östanberget i Salems socken. *S. O. L.*
- Harpanthus Flotowianus* N. v. E. Dalarne, äfven utom fjellsocknarne, ss. vid Grycksbo och Leksands by. *S. O. L.*
- Chiloscyphus polyanthos* Corda var. *rivularis*: Dalarne, Grycksbo bruk vid Storviken. *S. O. L.*
- Trichocola Tomentella* N. v. E. Södermanland, Grödinge socken, Husbyhammaren. *G. L. Sjögren.* Stockholm, Sandsjön. *S. O. L.*
- Madotheca platyphylloidea* N. v. E. Stockholm, Gåsberget i Järfälla socken. *S. O. L.*
- M. rivularis* N. v. E. Södermanland, Grödinge socken, Husby hammaren. *G. L. Sjögren.* Stockholm, flerstädes ss. Nacka, Nyckelviken, Skarpneck. *S. O. L.*
- Frullania fragilifolia* Tayl. Omberg.
- Aneura multifida* Dum. Dalarne, Grycksbo. *S. O. L.*
- Reboulia hemisphaerica* Rad. Uppland, Järfälla socken, Gåsberget. *S. O. L.*
- Riccia crystallina* L. Stockholm, Danviksbergen och Nacka herrgård. *F. B.*
- R. fluitans* L. Wermland, Carlstad, vid kanalen. *N. C. K.*
-

2. Om *Ægilops triticoïdes* och dess förvandling till Hvete. Ur *The Gardeners Chronicle*, meddeladt af Oskar Th. Sandahl.

Då uti Bot. Not. för 1854 uppsatser af D:r *Nyländer* (pag. 62 och 138) och af Hr *D. Müller* (pag. 128) rörande *Ægilops ovata* och *Æ. triticoïdes*, samt deras förvandling till hvete, varit införde, och frågan, oaktadt sin särskilta begränsning kring ifrågavarande arter, dock gäller en den allravigtigaste grundsats inom botanikens deskriptiva del, neml. bestämmandet af artbegreppet, så torde det möjligen intressera Notisernas läsare, att höra huru denna tvistefråga behandlas af Englands naturforskare, hvarföre vi tillåta oss att ur den utmärkta tidskriften »*The Gardeners Chronicle*» meddela följande uppsatser härom. Några kommentarier till artiklarne torde vara öfverflödiga. Det kan vara nog att säga det de med skäl kunnat taga till måtto det Linneiska uttrycket om en och annan art, att hon är »*filia temporis, filia præcedentis.*»

Uti *The Gardeners Chronicle* № 10 1855, pag. 151, läses:

»*M. Fabre's* experimenter i afseende på *hvetets ursprung* och de af dem dragna slutsatserna, hvilka blifvit antagna af åtskilliga utmärkta naturforskare, att de flesta af våra odlade hveteslag vore härledda från arter af *Ægilops*, hafva uppväckt ett stort intresse på Europas kontinent. Botanister, hvilkas åsigter gått för långt rörande specifika åtskiljandet af växter, utmärkta genom obetydliga olikheter, hafva känt att deras grundsatser skulle blifva mycket skakade, om det blefve antaget att två växter, som enligt deras mening vore så helt och hållet olika, hade samma ursprung, och åtskilliga vederläggningar af *M. Dunal's* argumenter hafva blifvit försökte, ehuru hittills utan mycken framgång.

M. Godron, i Besançon, en af författarne till »*Flore de France*», som nu (Mars 1855) är under utgifning, har likväl nyligen meddelat till »*Annales des Sciences naturelles*» resultaterna af sina iakttagelser och försök, hvilka han anser borttaga all vigt från *MM. Fabre's* och

Dunal's bevisningsskäl, i det han gifver en annan förklaring för de företeelser, hvarpå dessa voro grundade.

Ægilops triticoides, den mellanliggande formen eller öfvergångsstadiet mellan *Æ. ovata* och *hvetet*, är enligt *Godron*, när detta gräs växer vildt, funnet vid kantonerna af hvetefält i de trakter, der *Æ. ovata* är ett allmänt ogräs, hvilket förhållande ingaf honom den föreställningen, att det förstnämnda var en naturlig hybrid mellan dessa två sistnämnda växter. Han har bekräftat denna åsigt genom ett verkligt försök, i det han befruktade *Æ. ovata* med frömjöl af *hvete* och sålunda med konst frambragte *Æ. triticoides*.

M. Godron slutar häraf, att »*M. Fabre's* iakttagelser »på *Æ. triticoides* på intet sätt bevisa att vårt odlade »*hvete* har sitt ursprung från *Æ. ovata*, och att icke »heller en art kan omgestalta sig sjelf till en annan.» Några hans vänner gå i Tyska journaler vidare och försäkra, att han har positivt vederlagt *M. Dunal's* slutsatser.

Vi hafva ingenting att säga rörande omgestaltandet af en »art» till en annan, ty enligt vår uppfattning af detta ords betydelse skulle en sådan omständighet blott bevisa, att de två antagna arterna i sjelfva verket endast vore mer eller mindre bestående varieteter eller »racers» af ett och samma species. Vi vilja likväl göra några anmärkningar vid det öfriga af *M. Godron's* afhandling.

Det är erkänt att *Triticum sativum* och *Ægilops ovata* äro nära samslägtingar (strictly congeners), hvilket bekräftas genom formen af deras hinnfrukt (caryopsis); att *Æ. triticoides* är det första kända exempel på en hybrid bland gräsen; att *M. Fabre* från frön af vild *Æ. triticoides* uppdrog plantor, som frambringade fullkomliga frön, hvilka han i sin ordning sådde och fortsatte samma förfarande under 12 efter hvarandra följande slägtleder, och att under dessa 12 års omsorgsfulla odling plantorna småningom mer och mer erhöilo *hvetets* kännemärken; att *Æ. triticoides* är tillfälligtvis, ehuru sällan, funnet å ofruktbara ställen, omgifna af vingårdar.

Men *M. Godron* anmärker, att det fanns i grannskapet af den fläck, hvarest *M. Fabre* fullföljde sina för-

sök, öfverflöd af hvetefält, från hvilka frömjöl måtte hafva med vinden förts till hans plantor och befruktat dem och sålunda frambragt denna gradvisa öfvergång (assimilation) enligt lagarne för hybriden. På samma sätt fanns det äfven i afseende på *Æ. triticoides*, såsom funnen midt ibland vingårdar, alldeles tillräckligt med hvetet odladt i omgifvande trakten, för att något af frömjölet skulle hafva funnit sin väg öfver till föräldraplantans af *Æ. ovata*.

Äfven med erkännande af denna utomordentliga spridningsförmåga hos hvetets frömjöl och af det städse hybrida ursprunget af *Æ. triticoides*, såsom nu framställt, synes det oss som om denna synnerligt stora lätthet för naturlig hybridisering — inom en familj, der detta förhållande är så sällsynt, att det hittills undgått uppmärksamheten, — skulle vilja bevisa mycket snarare, att de två växterna hafva ett gemensamt ursprung, än att de äro verkligen skiljda arter.

En annan punkt, som M. Godron fäster mycken vikt vid, är att det första steget från *Æ. ovata* till *Æ. triticoides* är ganska stort och att det icke finnes några mellanliggande former mellan två växter så olika, att de allmänligen erkännas som arter. Att sådant skulle vara fallet med M. Godrons konstgjorda gröda (artificial crops) kunde naturligtvis väntas, men att det förhåller sig så med de vilda plantorna återstår att bevisa. De flesta af de antagna arterna af *Ægilops*, i södra Europa, äro ganska föränderliga och öfvergå så mycket i hvarandra, att få botanister kunna komma öfverens om hvad som är eller icke är art ibland dem.

Med afseende på sällsyntheten af *Æ. triticoides* i vildt tillstånd må vi anmärka såsom ett välkändt faktum, att när afvikande former af naturliga arter äro frambragte genom för oss okända orsaker, och hvilka former derföre blifva benämnde »tillfälliga varieteter», så sträfva åtskilliga omständigheter under vilda tillståndet att inskränka antalet af individer eller att föranleda varieteternas försvinnande helt och hållet, under det att de möjligen kunna göras bestående genom odling.

Allt hvad *M. Godron* bevisat är sålunda, enligt vår mening, detta, att *Triticum sativum* och *Ægilops ovata* äro species så nära förenade, att de hybridisera med en lätthet, som är ganska ovanlig bland gräsen; men vi upprepa ånyo att detta är icke något bevis på att dessa två växter äro skiljda arter. B.

Till detta vilja vi tillägga, bifogar Red. af Gard. Chron., för hvilken Lindley står i spetsen, att hvarken *M. Godron* eller *M. Alex. Jordan*, som har fyllt 100 sidor af Lyonnésiska Vetenskapsakademiens memoirer med funderingar öfver ursprunget till våra odlade växter, hafva försökt förklara hvad hvetets ursprung varit, om det icke är ett genom odling tämdt och förädladt tillstånd (domesticated condition) af *Ægilops*, såsom *M. Fabre's* försök, enligt vår tanke, bevisa det vara.»

Uti *M* 12 af samma tidskrift pag. 188 har Redaktionen ytterligare en artikel, som står i direkt sammanhang med den föregående och är af följande lydelse:

»Vid slutet af föregående artikel om *M. Godrons försök med Ægilops* anmärkte vi att hvarken han eller *M. Jordan* hafva försökt förklara hvad som varit hvetets ursprung, om det icke är ett genom odling förädladt, liksom tämdt tillstånd af *Ægilops*. Vi finna att vi förbisett en bit i den sednares på längden utdragna afhandling (de 100 sidorna i Lyonnésier-Akademiens memoirer), i hvilken han verkligen försöker en förklaring, men på ett så nytt och egendomligt sätt, att den icke är värd att omtala, knappt såsom ett exempel på de orimligheter, till hvilka vi blifva ledda genom den nymodiga teorien, att alla varieteter eller »racer» af växter, som ega någon grad af bestånd (permanency), äro verkliga arter. Denna lära, som hotar att störta botanikens vetenskap uti ett outredligt chaos, skulle näppeligen behöfva någon allvarsam vederläggning, om icke det förhölle sig så, att hennes målsmän dagligen tilltaga i antal, synnerligen å kontinenten, och att de synas allmänneligen erkänna *M. Jordan* såsom en skicklig och talangfull framställare af deras åsigter.

Vi hafva nu för tillfället icke tillgång till Lyonnésier-Förhandlingarne (»Lyons transactions»), men uti ett detal-

jeradt utdrag i *Schlechtendahls »Botanische Zeitung»* finna vi följande stycke: »Om, sålunda, alla dessa förmodade »varieteter (races) af våra odlade växter äro sanna arter, »huru kunna vi förklara det gifna faktum af deras odlande, med mindre vi antaga att de antingen nu finnas »till eller åtminstone en gång funnos till i vildt tillstånd »på vårt klot? Men de äro nu ingenstädes att träffa. »Genom historiska traditioner veta vi, att nästan alla våra »fruktträd, köksväxter och sädesslag kommo till Europa »från de tempererade trakterna af Asien. Deras odling »i Asien synes datera sig från den mest aflägsna forntid. »Asien måste sålunda hafva varit landet, der de en gång »växte vilda, men numera icke kunna träffas i detta till- »stånd. Den samma ovisshet råder med afseende på »många af våra tända djur. Det tyckes derföre att dessa »växter och djur stå i direkt samband med mennisko- »släktets ursprung. Ut i Bibeln läsa vi att en förskräck- »lig katastrof — syndaflo den — en gång öfverhöljde jor- »den, vid hvilket tillfälle endast ett ringa antal personer »blefvo räddade, jemte de djur och växter, som de sär- »skilt behöfde för sitt underhåll. Man måste förmoda att »de också räddade hos sig frön af åtskilliga växter, hvilka »de sådde ånyo, sedan floden försvunnit. På detta sätt »försvunno våra hushållsväxter ur det vilda tillståndet och »qvarblefvo endast såsom odlade. Sålunda, alltså, är den »Bibliska berättelsen bekräftad af vetenskapen, då före- »telserna endast på denna väg kunna finna sin för- »klaring.»

Vi äro likväl icke endast ur stånd att erinra oss någon bit af den Mosaiska berättelsen om syndaflo den, som kan tjena till stöd för det sjelfgjorda antagandet, att vattnet förstörde så väl det vegetabiliska som animaliska lifvet, eller att *Noach* lade in ett förråd af frön till att återställa vegetationen å jordytan, utan vi finna i verk- ligheten att Olivträdet åtminstone icke blef förstördt, ty det första bevis, som *Noach* hade på vattnets sjunkande, var dufvan, som återvände med »ett afplockadt oliflö» i sitt näbb. Dessutom — antager *M. Jordan* — att synda- floden förstörde endast de vilda originalerne till våra kultur-växter, eller hela vegetationen? Och i sednare

händelsen, förde *Noach* med sig in i arken frön till en eller två hundra tusen arter (eller, om vi antaga *M. Jordans* åsigt, en eller två millioner arter), i afsigt att åter fylla jorden, när floden var öfver? Vi tro att hvarken han eller hans lärjungar skola svara på denna fråga förr än de fört sina undersökningar något vidare.

Litteratur-Öfversigt.

Dispositio muscorum frondosorum in monte Kinnekulle nascentium, auctore Joanne Emanuele Zetterstedt. Upsaliæ C. A. Leffler, 1854. pp. 72, 8:o.

Såsom bekant är, har Magister Zetterstedt förut författat en afhandling, kallad Kinnekulles Phanerogamer och Ormbunkar, hvilken finnes intagen uti den årgång af Botaniska Notiser, som utgafs 1851. För att fortsätta bekantgörandet af detta interessanta bergs växter, har han under förledna året utgifvit den afhandling, som bär ofvanstående titel.

Uti inledningen yttrar förf. att Kinnekulle tvifvelsutan är ett af de mest mossrika ställen vi ega i hela fäderneslandet, ja måhända på hela jordklotet. Dock upptager Linné uti sin »Westgötares» ingen enda mossa från Kinnekulle; och då Swartz icke lär besökt detta berg, så var Myrin säkerligen den första, som i bryologiskt hänseende granskade detsamma. Också upptäckte han derstädes flera för Svenska floran nya mossor, t. ex. *Hypnum tenellum* (*micracanthis* Myr.), *Mnium stellare*, *Gymnostomum rupestre* och *Schistostega osmundacea*, hvarförutan han påträffade flera af våra raraste och mest småväxta arter, t. ex. *Tetraphis Browniana*, *Weissia pusilla* och *recurvata*. S. J. Lindgren var dock bäst i tillfälle att undersöka Kinnekulles mossvegetation, emedan han en längre tid bodde i trakten. Derföre hafva vi honom att tacka för många viktiga underrättelser i detta hänseende, dels meddelade uti afhandlingar, som förekomma

uti Botaniska Notiser för 1842 och 1843, dels bevarade uti hans rika moss-herbarium, som flitigt begagnas. Dessutom hafva Herrar Carl Johan Hartman och Carl Hartman besökt Kinnekulle, samt slutligen författaren, som derstädes uppehållit sig en stor del af en sommar och äfven lyckats så väl i sina forskningar, att han påträffat nästan alla mossarter, som äro kända för Kinnekulle. De få som undgått honom, kunna dock anses säkert derstädes förekommande, emedan de förut blifvit funna dels af Myrin och Lindgren, dels af Herrarne Hartman. Genom alla dessa samfalta forskningar hafva 206 Bladmossor blifvit funna.

Liksom många af våra allmänna fanerogama vattenväxter och kärrväxter saknas på Kinnekulle, så saknas äfven derstädes flera bladmossor, som äro allmänna i andra traktens kärr och vattensamlingar, t. ex. *Hypnum cordifolium*, *nitens*, *stramineum* och *scorpiodes*, beroende detta på bergets beskaffenhet. Äfvenledes saknas der alla *Splachnæ*, ehuru tvenne arter af denna flock växa ganska ymnigt på Omberg. Alla *Meesiæ*, utom *Amblyodon dealbatus*, som dock är mycket sällsynt, saknas likaledes. Flera andra kärrmossor, som annorstädes äro allmänt förekommande, äro här sällsynta, t. ex. *Hypnum aduncum*, *fluitans* och *riparium*. *Polytrichum commune*, *juniperinum* och *piliferum* äro temligen allmänna, men andra arter af detta slägte mycket sällsynta. Af *Sphagna* är endast *S. acutifolium* allmänt förekommande. *Tortula ruralis* och *tortuosa* likaledes de enda allmänna inom sitt slägte. *Hypna* äro ymniga, så väl till arter, som individer.

Öfver utbredningen af *Racomitria* anföras intressanta iakttagelser, hvilka, likasom den utförliga framställningen öfver andra mossarters förekommande på de olika bergslagen, här måste förbigås, emedan något sammandrag deráf knappast kan göras, och rummet icke tillåter att införa dem i sin helhet. För dem, som framdeles besöka Kinnekulle i Botaniska ärender, lärer sjelfva afhandlingen i alla fall blifva behöflig.

Efter ofvannämnda inledning följer arternas uppräknande i samma ordning, som de upptagas uti Fries Summa vegetabilium Scandinaviæ. För hvarje art lemnas

noggranna uppgifter om växtställena och för många af dem mer eller mindre utförliga anmärkningar, dels om anmärkningsvärda former, dels om lätta kännetecken på närstående arter. Af dessa anmärkningar torde följande böra här upptagas:

Af *Hypnum praelongum* förekommer flerstädes, särdeles i hålor, en varietet med nästan omärkligt sågade, tydligt tvåsidigt sittande blad och mycket plattade grenar. En annan varietet är funnen på Mörkeklef af Lindgren. Den liknar temligen mycket *Hypnum Stokesii*, men är icke tvåsidig och har mycket utdragna, grofva grenar, samt öfverallt spridda blad. Från *H. Stokesii* skiljer den sig genom raka och mera glest sittande blad.

Nedanför Windsäter växer och fruktificerar en form af *Hypnum longirostrum* Ehrh. (*H. striatum* Schreb.) med mera utdragna och längre spetsade blad än den vanliga, hvars blad äro nästan triangelformigt hjertlika. Till *H. brevirostrum* kan den dock icke anses bilda någon öfvergång.

Bland de många utmärkta former af *Hypnum cupressiforme*, som växa på Kinnekulle, anser förf. en vara särdeles förtjent af uppmärksamhet, och möjligen utgörande en egen art. Ehuru densamma i flera fall öfverensstämmer med *H. cupressiforme* var. *julacea* Brid., skiljer den sig dock derifrån bland annat genom färgen, som hos den Bridelska varieteten är vackert och rent grön, men hos den ifrågavarande, Kinnekulleska, mörk, dragande i rödbrunt. Den definieras och beskrives sålunda:

Hypnum cupressiforme var. *julaceum*.

Diagn. Stjelkarne nästan uppräta; grenarne enkla, trinda, med raka spetsar; bladen bredt äggrunda, hastigt sammandragna i en kort spets, raka, mycket tätt och mångradigt tegellagda och tilltryckta, nästan nervlösa.

Den växer ganska ymnigt på röd kalksten på soliga ställen nedom Österplana, tillsammans med *Hypnum caetenulatum*, sparsammare ofvanom Martorp på branterna nära vägen.

Beskrifn. Stjelkarne nästan uppräta, trinda, mer eller mindre grofva, oregelbundet eller pennlikt greniga, stun-

dom nästan enkla. Grenarne enkla, trinda, korta, i spetsen raka. Bladen bredt eller rundadt äggrunda, hastigt sammandragna i en kort spets, tätt och mångradigt tegellagda och starkt tilltryckta, knappast mera utstående då de blifvit fuktade; grenbladen nervlösa, stjelkbladen otydligt tvånerviga, med uppblåst basis, raka, endast de öfversta med något ensidigt böjda, men ingalunda skärformiga, spetsar. Frukten okänd.

Såsom ny för Skandinaviska Floran upptager afhandlingen den utmärkta *Tortula paludosa* Schw., funnen steril på ett enda ställe på Kinnekulle, nemligen nära Husaby. Dess närmare beskrifning återfinnes under rubriken »Skandinaviska Florans Novitier.»

Andra sällsyntare mossarter, som icke förr varit kända såsom växande på Kinnekulle, äro:

Hypnum curvifolium Hedw., funnen nedom Salen;

Leskea subtilis Hedw., på Mörkeklef och ofvanom Hellekis Grindstuga;

Timmia austriaca Hedw. nära Sågersta mellan Råbäcks Hamn och Råbäcks Herrgård;

Bartramia calcarea Br. & Sch. i bäckar flerstädes, t. ex. i skogen ofvanom Trollmon, ofvanom Rustsäter, nära Blomberg, o. s. v.

Amblyodon dealbatus P. B. nära Kesta;

Dichelyma capillaceum Br. & Sch. på sandstensbranter nedom Hönssäter;

Racomitrium protensum Al. Br. ofvanom Kesta;

Dicranum pellucidum Hedw. ymnigt på Wenerns strand, t. ex. nedom Hellekis, Hönssäter, Trollmon, Hjelmsäter och Windsäter.

Den ifrågavarande afhandlingen utgör ett utmärkt bidrag till Skandinaviens Moss-Flora.

Skandinaviska Florans Novitier.

Lepigonum fasciculare Lönnerth.

Bladen halvtrinda, något spetsiga; stiplerna bredt triangelformigt äggrunda, spetsiga eller tillspetsade; blomsamlingen tät, nästan bladlös; blomskafsten med blomskärmar vid basen, af fodrets längd, fruktbärande utstående, efter fröfällningen uppräta; blomskärmarne flera gånger kortare än blomskafsten; foderbladen äggrunda, trubbiga, i kanten torrhinniga; fröen omvänt äggrunda, utan hinnkant eller några få i hela fröhuset med mycket smal hinnkant.

Syn. *Spergularia media* v. *heterosperma* Fenzl i Ledebours Fl. Ross. ex. p.? — *Lepigonum marinum* Sæve.

Den växer på sandiga hafsstränder på Gottland; i vestra delen vid Klinte hamn och i östra i Norrlanda socken (Gothem?) två- eller tre tusende steg i norr från Hammars.

Roten mångårig (tvåårig? men ingalunda ettårig), tjock, tuffig, ofta månghöfdad. Stjelkarne grofva, hårda, nästan likstora, utbredda, blommande uppstigande och öfver ett kvarter långa, enkla, något hoptryckta, blåaktiga, i bladveckan ofta bärande bladknippen. Bladen något tätt sittande, längre än stjelnens mellanleder, köttiga eller snarare nästan läderartade, smalt jemnbreda halvtrinda, något spetsiga, unga uddspetsiga. Stiplerna något glänsande, bredt äggrundt triangelformiga, spetsiga eller tillspetsade, med hel eller hvassflikig och, under loupen sedd, ofta fint franstandad spets. Blomsamlingen tät, 3-7-blommig, jemntoppad, klibbig, sällan glatt. Blomskafsten efter blomningen utstående, efter fröfällningen uppräta, liklånga med blomfodret och i spetsen uppsvällda. Blomskärmarne bladartade, mycket små, omkring fyra gånger kortare än blomskafsten, ofta inneslutna i stipelformiga slidor. Foderbladen med torrhinniga kanter, äggrunda, trubbiga, nervlösa, utan glandler vid basen, merendels klibbiga. Kronbladen rosenröda, knappt liklånga med foderbladen. Fröhuset stort, en half gång längre än blomfodret. Fröen omvänt äggrunda, mörkbruna, utan hinn-

kant eller endast få inom hvarje fröhus omgifna af en mycket smal, torrhinmig, blekt brunaktig kant.

Denna art står nästan midt emellan *Lepigonum marinum* Wahlb. och *L. salinum* Fr. Från den förra, hvars starka växt den eger, skiljer den sig genom kortare, mera uppräta och mörkare stjelkar, hälften eller en tredjedel kortare och aldrig nedböjda blomskaft, samt vanligen hinnkantlösa frön; från den sednare genom den tjocka och minst tvååriga roten, tjockare och mera fasta stjelkar, de halvtrinda bladen och nästan bladlösa blomställningen (liknande den hos *L. marinum*) äfvensom genom fröhusets storlek. Från båda skiljer den sig genom sin tätblommigare och mera sammandragna blomställning, sina kortare och mera uppräta blomskaft och den mycket smala hinnkanten omkring fröen, hvilken på *L. salinum* (åtminstone på exemplar från hafskusten nära Gefle) är lika bred, som på fröen hos *L. marinum*. På grund af allt detta har Magister Lönnroth ansett sig böra framställa *L. fasciculare* såsom en egen art, hyllande den åsigten, att det är bättre att såsom arter skilja väl urskiljbara former, än att uppställa dem under andra, förr bekanta arter, till hvilka de dock möjligen icke höra, och hvarigenom händer, att de mindre lätt falla i ögonen och den redan allt för mycket intrasslade synonymien skulle ännu mera invecklas. Äfven förtjenar anmärkas, att *Lepigonum marinum* aldrig är funnen vid Östersjön.

(Artens beskrifning är tagen ur Mag. Lönnroths »*Observationes criticæ plantarum suecicarum illustrantes.*»)

***Tortula paludosa* Hook. & Grev.**

Stjelkarne tätt tufvade, utdragna, greniga, jemntoppade; bladen lancettlika, tillspetsade, köladt rännformiga, med platt och mot spetsen nästan omärkligt småtandad kant, i sjelfva spetsen försvinnande nerv, i torrt tillstånd nästan uppräta och något vridna, i fuktigt utstående, stundom utspärrade; perichætialbladen omslidande; blom-

morna tvåbyggare; frukterna små, äggrundt aflånga, upprätta, merendels något krökta och sneda, utan ring; locket långt, syllikt; tandraden flera hvarf venstervriden, med den odelade hinnan vid basen mycket smal.

Syn. *Barbula paludosa* Schwægr. *B. crocea* Brid.

Denna vackra och för Skandinavien nya mossart är funnen af Mag. Docens J. E. Zetterstedt på Kinnekulle omkring 1000 steg vester om Husaby i droppet nedanför en brant i sandstenslagret. Med frukt är den dock icke ännu derstädes påträffad.

Stjelkarne en—flera tum höga, upprätta, spensliga, nästan klynnedeldt greniga, jemnhöga, tufvade, ofvantill ljusgröna, nedtill rödbruna och rottrådiga. *Bladen* upprätt utstående, mycket fuktiga, mer eller mindre utböjda (de öfversta mest), i torrt tillstånd nästan tilltryckta med inböjd spets och något vridna (de nedersta mera utstående), kölade eller köladt rännformiga, lancettlika, spetsiga, med platta eller stundom något vågiga kanter; de nedersta mycket små, glesa, de öfra efter hand större; perichætialbladen sex till antalet, de yttre från något omslidande basis utstående, de inre längre, upprätta, konkava; alla bladen med stark, färgad, och i sjelfva spetsen försvinnande nerv, samt med öfra delen byggd af små, fasta, kvadratlika, chlorofyllrika celluler och med otydligt småtandad bladkant, den nedre af större, utdragna, bleka, chlorofylllösa celluler och med helbräddad kant. De öfra bladen vackert gröna, de nedra mer eller mindre svartbruna och orena, samt ofta så förmultnade, att endast nerven återstår. *Han-* och *honblommor* på skilda stånd; de förra sittande i hanståndens topp, knopprika, niobladiga, med de tre yttersta bladen äggrundt lancettlika, de tre innersta mindre, bredt äggrunda, med kort och späd nerv. Antheridierna aflångt lancettlika; parafyserna trådlika, mångledade. *Frukten* långt skaftad, brun, äggrundt aflång, vanligen något krökt, stundom med sned basis, utan ring. Fruktskaftet omkring tumslångt, upprätt, merendels rakt, i torrt tillstånd vridet åt höger. Locket långt, syllikt, vanligen något krökt, föga kortare än fröhuset. Mössan ensidig med sin basis täckande halfva fröhuset. Tandraden af ytterst fina, nästan ända

från basen fria, i flera hvarf åt venster skrufvridna tänder; den dem sammanbindande hinnan sålunda mycket smal. Sporerna mycket små.

I de öfra bladvecken träffas stundom finkorniga, kortskaftade, brunröda kroppar, hvilka bestå af små celler.

Tortula paludosa finnes aftecknad i Bryologia europæa, andra bandet, på planchen 7 för Barbula.

Strödda Underrättelser.

Anmälningar.

Första Fascikeln af *Lichenes Sueciæ exsiccati* i ny upplaga, vid hvars beredande äsyftas att, så vidt möjligt är, hella laf-släkten eller särskilda grupper af dem må kunna tillsamman lemnas, utgifves i Oktober innevarande år af undertecknad, hos hvilken (adress: Norrköping och Häradschammar) eller hos utgifvaren af dessa Botaniska Notiser, reqvirenter behagade anmäla sig. Priset för detta häfte, i stort qvart-format och fast band med mellanslag samt fint papper blifver 3 R:dr banko. Upplagans storlek bestämmes af reqvirenternas antal. Detta häfte kommer att innehålla följande lafarter:

1. Evernia divaricata.	16. Biatora fulgens.
2. — prunastri.	17. Lecidea vesicularis.
3. — furfuracea.	18. Umbilicaria pustulata.
4. Nephroma arcticum.	19. — atropruinosa.
5. — resupinatum.	20. — polyphylla.
6. Solorina crocea.	21. — hyperborea.
7. — saccata.	22. — erosa.
8. Sticta silvatica.	23. — proboscidea.
9. — scrobiculata.	24. — cylindrica.
10. — pulmonacea.	25. — vellea.
11. — glomerulifera.	26. — hirsuta.
12. — herbacea.	27. — polyrhizos.
13. Parmelia crassa.	28. Endocarpon miniatum.
14. — lentigera.	29. — fluviatile.
15. Biatora decipiens.	30. — pusillum.

Utmärktare former gifvas under samma nummer som hufvudformen.

Chr. Stenhammar.

Durieu de Maisonneuve i Bordeaux har i år gjort några intressanta försök i afsigt att närmare utreda det biologiska samband, som förenar den sphæria-artade *Claviceps* (jfr. min notis om de nyaste bot. undersökn. af mjöldrygan) med mjöldrygan. Han har i sådant ändamål tagit fullt utbildade exemplar af *Claviceps* och med deras pulveriserade capitula bestrött ett isoleradt ungt ax af *Hordeum trifurcatum*. Detta ax blef inom kort helt och hållet betäckt af mjöldrygor, hvaraf likväl blott en del nådde en betydligare utveckling, och dervid krökte sig mera än den vanliga på råg och hvete förekommande parasitbildningen. Denna iakttagelse, som Herr Durieu nästa år vill på särskilda sätt repetera och underkasta en fullständigare pröfning, tyckes helt och hållet kullkasta den teori, som antager, att mjöldrygan endast utgör ett monströst frö. Dessutom har Herr Durieu upptäckt nära Bordeaux en caulinär mjöldryga på en *Scirpus*. En annan har blifvit funnen, om jag ej misstager mig, på stjelken af en *Carex*, ehuru alltid företeende en form temligen lik den af *Secale cornutum*. Man känner likväl ej ännu om de frambringa sphæria-artade fructificationer, analoga med den sednares *Claviceps*. — Herr Durieus observationer synas tydligen tala för, att mjöldrygorna äro identiska med Mykologernas *Sclerotia*, d. ä. utgörande endast en thallus eller ett stroma för en fructification, som sednare utvecklar sig på desamma. Det förtjenade måhända undersökas, huruvida *Claviceps*, som så lätt genom kultur af mjöldrygor erhålles i mängd, ägde någon speciell medicinsk verkan, liknande den af mjöldrygan. Men *Sphacelian*, dess förhållande till mjöldrygan och till *Claviceps*, erbjuder ännu ett physiologiskt problem af största intresse för den mykologiska forskaren.

W. Nylander.

**Ytterligare om Ægilops och dess förvandling
till hvete.**

Uti Bot. Notis. 1854 *N* 11—12, sid. 138, påstår Herr D:r Nylander, att jag har beskyllat Fabre, att han velat åstadkomma en förvandling af Ægilops ovata till hvete, då, enligt Herr Nylanders uppsats, detta endast har försiggått med Æg. ovata triticoides. För att läsaren må öfvertyga sig om att min argumentation har haft en oriktig utgångspunkt, hänvisar Herr Nylander till sin artikel uti Bot. Not. 1854, sid. 62—63. Men märkvärdigt nog duger äfven denna artikel att fullständigt försvara mig mot Herr Nylanders förebräelser, ty han säger der sjelf, vid slutet af denna artikel: »Jordan och Boreau, som yrka att Æg. triticoides skall vara en egen ifrån ovata skild art, hafva utan tvifvel orätt, ty dessa två former uppkomma, såsom jag varit i tillfälle att öfvertyga mig om (?), ifrån frön af samma ax.» — Den tiden Herr Nylander skref denna artikel trodde han icke på någon hybridisering emellan Æ. ovata och hvete, ty han säger: *Tilläggas må, att denna trädgård, hvarest ingen Graminé förekommer, omgifves af höga murar och att ej några åkerfält finnas i närheten.*»

Upsala i Mars 1855.

Daniel Müller.

Uti »Botanische Zeitung» för 1855, första numret, tillkännagifver det, såsom öronläkare äfven i Sverige kända, Medicinal-Rådet D:r *Edvard Schmaltz*, som under åren 1823—1827 flitigt studerat de Svampar han funnit i trakten af Königsbrück (i Sachsiska Öfver-Lausitz) och Leipzig, samt dervid aftecknat och afmålade de köttiga, i afsigt att utgifva ett med plancher försedt arbete öfver Sachsens köttiga Svampar, att han, då han icke ansåg sig kunna utan stora uppoffringar utgifva detta arbete, år 1852 skänkt alla sina original-afbildningar (och många andra i utlandet samlade skrifter uti alla delar af naturvetenskaperna och medicinen) till det offentliga, kungliga Bibliotheket uti Dresden.

Ilex Aquifolium såsom Thebuske.

Den utmärkta Naturforskaren *Hugo von Mohl* rekommenderar, i ofvannämnda tidskrift, med följande ord bladen af *Ilex Aquifolium* såsom ett godt surrogat för Theblad: »Då jag under sistlidna hösten tillbringade någon tid på Schwarzwald, hörde jag till min förvåning, att man derstädes, i stället för Chinesiskt the, använde bladen af *Ilex Aquifolium*, hvilken växer ymnigt i denna trakt. Som det icke fanns några blad i förråd på det ställe, der jag bodde, så insamlade jag färska blad, för att dermed göra försök; dock måste de färska bladen kokas, då de torra blott behöfva infunderas. Ehuru jag är en verklig thedrickare och framför allt en afgjord fiende till alla surrogater, så fann jag dock, att detta the ingalunda är att förakta, och i hvarje fall skall jag föredraga det samma framför det Matethe, som jag hitintills haft tillfälle att smaka. Under dessa omständigheter skulle det väl kunna löna mödan att försöka, om man icke skulle kunna åstadkomma en verkligen värderik produkt, dels genom att rosta dessa blad, såsom det sker med bladen af *Ilex paraguayensis* vid beredningen af Matethe, dels genom ett noggrannt urval af blad. Om det anförda användandet på Schwarzwald af bladen af *Ilex Aquifolium* daterar sig från äldre tider, eller, först på sednare tiden blifvit infördt, sedan man erhållit kännedom om Matetheet, har jag icke kunnat få reda på.»

Förstenad urskog.

Vid ett sammanträde inom Geografiska sällskapet i Berlin, den 7 Oktober 1854, förevisade Herr Mollhausen en teckning och enskilda delar af den förstenade urskog, som han vid en resa genom Norra Amerika upptäckte under 35° nordlig bredd och 4000 fots höjd öfver hafvet. Skogen är mellan 40 och 50 engelska mil lång. Lefvande träd fanns icke deruti, och de redan före försteningen under förmultning varande, hade äfven nu ett sådant utseende.

Bland märkvärdigheter, hvilka voro väntade till Pariser-expositionen från Australien, är stammen af ett Gummi-träd, i hvilket La Peyrouse 1788 i Botany-Bay inskurit sitt namn förr än han lemnade denna hamn, för att gå döden till mötes på exkursionen till Malicolo.

Flora Danica.

Rörande detta utmärkta arbete, hvaraf första Supplementhäftet utkom under förlidna året, lånas följande anmälan, skrifven af Herr Professorn och Kommendören Fries, och intagen uti *N:o* 1 och 2 af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar för 1854:

»Af alla botaniska planchverk är Flora Danica det allmännast spridda, mest begagnade och oftast citerade. Dertill bidraget, att Flora Danica utgör ett begränsadt helt; att hon är det första figurverk, som började utgifvas efter Linnæanska reformen och allt sedan oafbrutet fortsatts med stigande vetenskapligt och artistiskt värde. Detta har endast varit möjligt derigenom, att det, utan allt hänseende till merkantil vinst, utgifvits på danska konungarnes, om vi icke misstaga oss enskilda, bekostnad, så att, sedan ett bestämdt antal för utdelning till publika danska och en del främmande biblioteker blifvit aflemnadt, hvad som influtit för försälda exemplar tillfallit utgifvaren såsom arfvode. Grundlagd under den tid Norge utgjorde en del af danska staten, innehåller Flora Danica redan största delen af norska växterna; men efter 1814 upphörde upptagandet af norska växter, hvarigenom den ursprungliga planen, att gifva en helgjuten bildlig framställning af nordiska vegetationen, stördes. Nu mera inser man allmänt olämpligheten deraf, att bestämma en floras gränser efter politiska förhållanden; att ett verkliga vetenskapligt arbete i detta fall måste fastställas efter naturliga, oföränderliga grunder. Som det vida större antalet af svenska och norska växter redan finnes i Flora Danica afbildade, har länge varit en allmän önskan, att detta erkänt klassiska verk äfven måtte upptaga icke blott de i sednare tider gjorda upptäckterna

i Norge, utom hvilka Flora Danica förblefve ett fragment, utan ock de för Sverige egendomliga. Flora Danica blefve derigenom ett gemensamt nationalverk för de tre skandinaviska folken, vida mer ingripande i vetenskapen är om hvardera för sig ville isolera sig. Behofvet deraf har isynnerhet varit insedt i Sverige, sedan Svensk Botanik upphört att utgifvas. Af flera orsaker kunde detta förtjenstfulla verk aldrig vinna den allmänna spridning som Flora Danica, och som ett enskildt företag egde det icke heller någon garanti för sitt bestånd. Då därför, vid Naturforskare-mötet i Köpenhamn, botaniska sectionen enhälligt instämde i den önskan, att Flora Danica skulle erhålla denna utsträckning och vid ett allmänt sammanträde beslöts, att en underdånig framställning skulle ingå till H. Maj:t Konung CHRISTIAN d. VIII, såsom icke blott varande naturvetenskapernas upplyste beskyddare, utan tillika grundlige kännare, behagade Högstedsamme dertill lemna nådigt bifall.

Detta är anledningen till det Supplement till Flora Danica, hvars första häfte nu anmäles för Kongl. Akademien. Det innehåller endast egendomligt svenska, och sednare åren i Norge upptäckta växter, hufvudsakligen af den outtröttlige Professor *Blytt*, som af alla sednare nordiska botanister gjort de viktigaste nya fynd. Arbetet är således egentligen ett svenskt-norskt nationalverk, ehuru utgifvet på dansk bekostnad. Uppdraget har lemnats till Hr Professor *Liebman* och lyckligare val har icke kunnat träffas, då Hr *Liebman* är lika utmärkt för grundlig specialinsigt i växtrikets samtliga delar som för en genom autopsi vunnne kännedom, så väl af europeiska som nordamerikanska vegetationen.

Första häftet innehåller följande svenska Phanerogamer: *Aira uliginosa* (egentligen endast en afart af *A. flexuosa*, ehuru mer utmärkt än många verkliga arter), *Melica ciliata*, *Eriophorum russeolum*, *Plantago minor*, *Thesium alpinum*, *Juncus stygius*, *Tofieldia calyculata*, *Arenaria gothica*, *Stellaria longifolia*, *Rubus arcticus*, *Helianthemum ölandicum*, *Ranunculus illyricus*, *Linosyris vulgaris*, *Inula ensifolia*, *Artemisia rupestris* och *laciniata*, *Carex evoluta*, *aquatilis*, *livida*, *Salix depressa*. Efter norska

exemplar äro följande tecknade, dels under utgifvarens resa i Norge för detta ändamål, dels efter originaler meddelade af Professor *Blytt*: *Mühlenbergia pendula* Trin. = *Agrostis suaveolens* Blytt (enligt ref. åsigt utgör den typ för ett eget, från båda skildt slägte, hvilket benämmts *Blyttia*, ehuru sednare undersökningar visat, att det för-gättna Linnæanska slägtet *Cinna* dermed fullkomligen sammanfaller), *Coleanthus subtilis*, *Glyceria remota*, *Calamagrostis lapponica* jemte dess forma opima (från hvilken *Calam. chalybæa* är vida skild!), *Luzula glabrata* * *borealis*, *Saxifraga cæspitosa* * *palmata*, *Oxytropis lapponica*, *Mulgedium sibiricum*, *Erigeron elongatus* Ledeb. (non *E. politus* Fr., den förre förhåller sig till *E. acris*, som *Erigeron politus* = *E. alpinus* β Whlbb. Fl. Lapp. till *E. alpinus* och *E. glabratus* till *E. uniflorus*), *Carex vaginata* Tausch (non Thunb. in Hoffm. Phyt. Blätt.) eller *C. sparsiflora* Wahl., *C. microstachya*, *parallela*, *heleonastes*, *helvola*, *pediformis*, *lævirostris*, *Betula alpestris*, *Salix pyrenaica* * *norvegica*, *Aspidium crenatum*. En stor del af dessa finnes äfven, som bekant, på svenska sidan om Kölen.

Utom ofvannämnde finnas tolf mossarter och aderton lafvar afbildade. Alla figurerna föreställa växterna i deras naturliga storlek och uttrycka förträffligt både yttre utseendet och karaktererna, till hvilkas upplysande alltid talrika analyser äro tillagda. Mätte helsa och lefnadsmod till det viktiga arbetets fortsättning förunnas den ädle utgifvaren, som under cholerafarsotens härjningar i Köpenhamn led de svåraste slag som kunna träffa en lycklig make, en öm fader.»

Sympathie och Antipathie hos växter.

Uti Hamburger-Correspondenten för Januari 1854 förekommer en uppsats öfver »Sympathie och Antipathie», hvarutur följande egna uppgifter förtjena anföras: *Maria* af *Medicis*, som mycket älskade blommor, kunde dock icke fördraga åsynen af Törnrosor, icke en gång målade. *Scaliger* kände rysningar då han såg vattenkrasse. Konung *Ladislaus* i Polen råkade i ångest och skyndade

bort, då han såg äpplen. — Winstocken kan icke fördraga almar och körsbärsträd i grannskapet. En vinstock, som frambringa hvita drufvor, får dem förvandlade i blå, om den står nära en vinstock, som bär blå drufvor. Kastanjeträd, som stå nära mullbärsträd, blifva nära dubbelt så stora som vanligen är fallet. I grannskapet af nötbuskar trifvas sällan andra buskar eller träd. Rosor blifva mera väluktande i grannskapet af lökväxter. Odört förtvinar i grannskapet af vinstocken; detsamma eger rum med unga ekar, om man planterar dem nära nötbuskar. — Med skäl kan frågas, om allt detta är sant.

Dr *Fintelmann* har gjort det interessanta rönet, som äfven af flera andra sedermera blifvit pröfvadt, att om man ställer trädstammar upp och ned, eller med stammens öfversta del nedåt, så skola de blifva oangripna af insekter. Dr *Fintelmann* anser detta bero derpå, att insekterna, med sina fina käkar, hafva svårt att sönderskära veden i riktning *emot* vedfibrerna.

Otoba.

Enligt en uppsats af *E. Uricoechea* i Nya Granada (uti *Annalen d. Chem. und Pharm. von Wöhler*), förekommer i nyssnämnda land ett växtfett under namn af *Otoba*, hvilket erhålles genom prässning ur frukten af *Myristica Otoba*. Enligt *Bonpland* växer detta för Nya Granada egna träd, som uppnår 40—50 fots höjd, blott i den varmare trakten, och de försök, som blifvit gjorda, att öfverflytta det till Bogotas högtrakt, hafva icke lyckats. Frukterna hafva samma smak som vanliga muskotnötter. Det ur dem pressade fettet var redan beredt och begagnadt af innebyggarna i Amerika före denna verdensdels upptäckande af Europeerna. *Otoba* är ett icke fullt färglost, smörartadt fett, hvilket i färskt tillstånd luktar likt muskot. Vid smältning utbreder det en egen oangenäm lukt och smälter redan vid 58 graders värme. Det begagnas bland annat såsom ett läkemedel emot hudsjukdomar.